

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.10.1983, sp. zn. 4 Tz 28/83, ECLI:CZ:NS:1983:4.TZ.28.1983.1

Číslo: 51/1984

Právní věta: Jednání obviněného, který před nástupem do práce, při které by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, požil alkoholické nápoje a potom se domáhal u mistra, aby byl zařazen do práce, vykazuje znaky přípravy k trestnému činu opilství podle § 7 odst. 1, § 201 tr. zák. Jestliže však obviněný neměl vůbec možnost práci nastoupit, protože ho mistr odmítl do práce zařadit, je třeba zkoumat, zda nešlo o čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.). Takový závěr nevylučuje, aby skutek obviněného byl posouzen jako přečin proti socialistickému soužití podle § 9 odst. 1 písm. b) zák. o přečinech při splnění podmínky zpětnosti uvedené v dovětku k tomuto ustanovení a potřebného stupně nebezpečnosti činu pro společnost požadovaného pro přečin (§ 1 odst. 2 zák. o přeč.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 18.10.1983

Spisová značka: 4 Tz 28/83

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Opilství, Přečin proti socialistickému soužití

Předpisy: 140/1961 Sb. § 3 odst. 2

§ 201 150/1969 Sb. § 1 odst. 2

§ 3 odst. 1 písm. d

§ 7 odst. 1

§ 9 odst. 1 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51/1984 sb. rozh.

Jednání obviněného, který před nástupem do práce, při které by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, požil alkoholické nápoje a potom se domáhal u mistra, aby byl zařazen do práce, vykazuje znaky přípravy k trestnému činu opilství podle § 7 odst. 1, § 201 tr. zák. Jestliže však obviněný neměl vůbec možnost práci nastoupit, protože ho mistr odmítl do práce zařadit, je třeba zkoumat, zda nešlo o čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.).

Takový závěr nevyklučuje, aby skutek obviněného byl posouzen jako přečin proti socialistickému soužití podle § 9 odst. 1 písm. b) zák. o přečinech při splnění podmínky zpětnosti uvedené v dovětku k tomuto ustanovení a potřebného stupně nebezpečnosti činu pro společnost požadovaného pro přečin (§ 1 odst. 2 zák. o přeč.).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 18. 10. 1983 sp. zn. [4 Tz 28/83.](#))

Nejvyšší soud ČSR v řízení o stížnosti pro porušení zákona shledal, že pravomocným rozsudkem okresního soudu v Mostě ze dne 23. února 1983 sp. zn. 5 T 25/83 byl porušen zákon. Tento rozsudek zrušil a přikázal tomuto soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Mostě ze dne 23. února 1983 sp. zn. 5 T 25/83 byl obviněný J. B. uznán vinným pokusem trestného činu opilství podle § 8 odst. 1, § 201 tr. zák. proto, že dne 7. prosince 1982 ve 22.00 hod. v Litvínově - Záluží nastoupil po požití většího množství alkoholických nápojů do zaměstnání na noční směnu jako řidič motorového vysokozdvížného vozíku. Za to mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců nepodmíněně, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všech druhů, včetně nízkozdvížných a vysokozdvížných vozíků, na dobu pěti roků. Rozsudek nebyl napaden odvoláním a nabyl právní moci.

Proti tomuto rozsudku podal generální prokurátor ČSR ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. V ní uvádí, že obviněný sice před nástupem do zaměstnání požil alkoholické nápoje a do zaměstnání přišel v podnapilém stavu, byl však mistrem ihned odeslán k lékařskému vyšetření ke zjištění množství alkoholu v krvi. Okresní soud přehlédl, že obviněný neměl ani možnost započít práci s vysokozdvížným vozíkem, když klíče od těchto vozíků měl u sebe mistr a teprve po nástupu do zaměstnání je jednotlivým řidičům přiděloval. Obviněnému pro podezření z požití alkoholu klíč přidělen nebyl, obviněný ani jiným způsobem s vozíkem nemanipuloval a nesnažil se jej uvést do provozu. Podle názoru zaujatého ve stížnosti pro porušení zákona nebylo tedy možno v jednání obviněného spatřovat pokus trestného činu opilství, nýbrž šlo pouze o neomluvenou absenci, kterou lze posoudit jen jako závažné porušení pracovní kázně.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu ustanovení § 267 odst. 1 tr. ř., přezkoumal též řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud vycházel ze zjištění, že obviněný dne 7. prosince 1982 před nástupem do zaměstnání u k. p. Chemopetrol v Litvínově - Záluží, kde je zaměstnán jako řidič vysokozdvížného vozíku, vypil větší množství alkoholických nápojů, zejména piva, a tím se přivedl do podnapilého stavu. V tomto stavu pak nastoupil do zaměstnání v úmyslu je vykonávat, avšak jeho nadřízený provozní mistr K. K. podnapilost obviněného zjistil, a když obviněný popíral, že alkohol pil, poslal jej na lékařské vyšetření ke zkoušce na alkohol v krvi. Obviněný se dostavil do zdravotního střediska, odmítl však vyšetření, lékaři nesdělil ani své jméno a vrátil se zpět na pracoviště, kde se opět dožadoval přidělení práce. Mistr jej znovu odmítl, přivolal veřejnou bezpečnost, která obviněného dopravila na lékařské vyšetření ke zkoušce na alkohol v krvi, jíž bylo zjištěno, že ještě hodinu po nástupu do zaměstnání se v krvi obviněného nacházelo 1,81 promile alkoholu. Tento skutek pak okresní soud posoudil jako pokus trestného činu opilství podle § 8 odst. 1, § 201 tr. zák., aniž by své právní záměry blíže zdůvodnil.

Odsouzení pachatele pro pokus trestného činu je možné jen tehdy, jestliže pachatel v úmyslu spáchat trestný čin uskutečňuje jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně směřuje k dokonání

trestného činu. O takový případ však v posuzované věci nešlo.

Okresní soud totiž přehlédli, že obviněný se dostavil do kanceláře mistra spolu s dalšími zaměstnanci noční směny pět minut před zahájením pracovní doby, aby mu práce byla přidělena. Z výslechu mistra K. K. vyplývá, že přidělení práce u řidičů motorových vysokozdvížných vozíků spočívá v tom, že mistr každému určí vozík, se kterým bude svěřené úkoly vykonávat, a teprve pak mu předá klíče od přiděleného vozíku. Obviněný tedy neměl možnost před tím, než mu bylo v pokračování jeho jednání mistrem zabráněno, užít motorový vozík v jízdě a bezprostředně tak ohrozit objekt zamýšleného trestného činu. Protože k bezprostřednímu ohrožení objektu trestného činu opilství nedošlo, nebylo možno ani skutek obviněného posoudit jako pokus tohoto trestného činu. Okresní soud proto porušil zákon v ustanovení § 8 odst. 1, § 201 tr. zák.

Jednání obviněného zůstalo pouze ve stadiu přípravy. Obviněný se v podnapilém stavu dostavil do zaměstnání, převlékl se do pracovního oděvu a žádal mistra o přidělení práce, ač věděl, že by při ní mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Úmyslně si tak vytvářel podmínky pro spáchání trestného činu opilství podle § 201 tr. zák.

Příprava však musí být činem nebezpečným pro společnost. Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován především závažností trestného činu, ke kterému příprava směřovala, formou přípravného jednání i jinými momenty. Trestný čin opilství nepatří mezi zvlášť nebezpečné trestné činy uvedené v § 62 tr. zák. a i s ohledem na trestní sazbu (odnětí svobody až na jeden rok nebo nápravné opatření nebo zákaz činnosti nebo peněžitý trest) nutno dovodit, že závažnost připravovaného trestného činu společenskou nebezpečnost skutku obviněného nezvyšovala. Přípravné jednání obviněného nebylo nikterak obtížné a k dokonání zamýšleného trestného činu by obviněný musel získat nejprve klíče od vysokozdvížného motorového vozíku, dostavit se na místo, kde je příslušný vozík zaparkován a učinit potřebné úkony nutné k uvedení vozíku do pohybu. Z toho vyplývá, že příprava byla ještě podstatně vzdálená dokonání, ale i pokusu trestného činu opilství. Obviněný se sice na výzvu mistra nepodrobil lékařskému vyšetření ke zkoušce na alkohol v krvi a opakovaně žádal o přidělení práce, jeho rozhodnost však rovněž společenskou nebezpečnost činu nezvyšovala. Obviněný totiž již v minulosti byl mistrem pro podnapilost při nástupu do zaměstnání nepřipraven k výkonu práce, věděl tedy, že nadřízený důsledně kontroluje nezávadný výkon práce a nemohl důvodně spoléhat na to, že se mu podaří jej přemluvit.

Z uvedeného je možno dovodit, že skutek obviněného sice vykazuje znaky přípravy trestného činu opilství podle § 7 odst. 1, § 201 tr. zák., stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je však nepatrný (§ 3 odst. 2 tr. zák.), a proto nejde o trestný čin. Takový závěr ovšem nevylučuje, aby skutek byl posouzen jako přečin, je-li dána společenská nebezpečnost činu, předpokládaná ustanovením § 1 odst. 1, 2 zák. č. 150/1969 Sb., o přečinech. Dolní hranice společenské nebezpečnosti činu požadované pro trestný čin a pro přečin jsou totiž rozdílné; pro přečin je typově nižší.

V posuzované věci je nebezpečnost činu obviněného pro společnost v úrovni předpokládané právě citovaným ustanovením zákona o přečinech dána především osobou pachatele. Obviněný byl v minulosti již třikrát odsouzen pro trestný čin opilství podle § 201 tr. zák., z toho v roce 1973 a 1976 k nepodmíněným trestům odnětí svobody. Je tedy osobou se sklony k požívání alkoholu, u které ani předchozí postih nevedl k nápravě.

Bylo proto třeba zjišťovat, zda skutek obviněného nenaplnuje některou ze skutkových podstat přečinu uvedenou v zákonu o přečinech. Okresní soud v hlavním líčení přečetl ze spisu o předchozím odsouzení okresního soudu v Kroměříži 2 T 143/76 pouze rozsudek ze dne 31. 8. 1976. Nezjišťoval však, kdy obviněný vykonal trest odnětí svobody uložený mu ve výměře osmi měsíců. Zjištění této okolnosti je přitom významné z hlediska možného posouzení skutku obviněného jako přečinu proti socialistickému soužití podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/1969 Sb. Obviněný totiž, ačkoli věděl,

že bude vykonávat zaměstnání, při kterém by mohl ohrozit zdraví spoluobčanů nebo bezpečnost majetku, požil alkoholický nápoj. Jestliže by tedy v posledních třech letech byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za trestný čin opilství, uloženého mu rozsudkem okresního soudu v Kroměříži, splnil by i podmínku zpětnosti uvedenou v § 9 odst. 1 písm. b) zák. č. 150/1969 Sb.